

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: P. H.
bytem X

zastoupen J. O., obecný zmocněnec
bytem X
proti

žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, 601 82 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 8. 2022, č. j. JMK 117374/2022, sp. zn. S-JMK 112449/2022/OD/Kš,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 8. 2022, č. j. JMK 117374/2022, sp. zn. S-JMK 112449/2022/OD/Kš, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí Městského úřadu Slavkov u Brna, odboru správních činností, ze dne 12. 7. 2022, č. j. SC/52613-22/4862-2022/Chru, **se ruší**.
- III. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení **11 228 Kč**, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tím žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Slavkov u Brna, odboru správních činností (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „prvostupňový orgán“), ze dne 12. 7. 2022, č. j. SC/52613-22/4862-2022/Chru (dále jen „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“ nebo „prvostupňové rozhodnutí“ nebo „rozhodnutí o přestupku“).
2. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se měl dopustit tím, že v rozporu s § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. Dle zjištěného skutkového stavu věci dne 13. 3. 2022 v 20:33 hod., na pozemní komunikaci I/50, v ulici Čsl. Červeného kříže, ve směru na příjezdu do obce Slavkov u Brna, v místě určeném GPS souřadnicemi 49°15'40.372"N, 016°86'52.589"E, bylo automatizovaným technickým prostředkem používaným bez obsluhy zjištěno, že blíže neustanovený řidič vozidla RZ: X překročil nejvyšší dovolenou rychlost jízdy v obci stanovenou na 50 km/h, jelikož danému vozidlu byla naměřena a fotograficky zdokumentována okamžitá rychlost jízdy 63 km/h, resp. 60 km/h (po odečtení toleranční odchylky měřícího zařízení ± 3 km/h). Tímto jednáním blíže neustanovený řidič porušil § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, v důsledku čehož naplnil znaky přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 téhož zákona.
3. Za uvedený přestupek uložil prvostupňový orgán žalobci dle § 125f odst. 4 ve spojení s § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu pokutu ve výši 1 500 Kč. Současně byla žalobci prvostupňovým rozhodnutím uložena povinnost k náhradě nákladů správního řízení v paušální částce 1 000 Kč.

II. Napadené rozhodnutí

4. V úvodu odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný zrekapituloval průběh správního řízení a shrnul obsah správního spisu. Následně věc právně posoudil, přičemž shledal, že rozhodnutí o přestupku je zcela v souladu s právními předpisy.
5. K odvolacím námitkám žalovaný konstatoval, že pokud je evidovaný stav v registru silničních vozidel pouze důsledkem snahy vyhnout se deliktní odpovědnosti provozovatele (vlastníka) a jako provozovatel vozidla je v registru silničních vozidel účelově uvedena jiná osoba, než která je vlastníkem nebo která provozuje vozidlo na základě jiného právního titulu, správní orgán při rozhodování o deliktu provozovatele vozidla k evidenčnímu stavu v registru silničních vozidel nepřihlédne (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017). Součástí správního spisu je výtisk z webové stránky www.virtualniprovozovatel.cz, za níž stojí P. K., který je zároveň i ředitelem spolku *Share CAR!*, z. s. Ten je potom zapisován jako provozovatel vozidla, aby se jeho skutečný provozovatel vyhnul riziku postihu za přestupky, kterých se dopustí.
6. V rozporu se stanovami spolku *Virtuální provozovatel, z. s.* je námitka žalobce, že s předmětným vozidlem fakticky vůbec nedisponuje, nepoužívá ho, ani jej neprovozuje, a je proto absurdní, aby byl považován za provozovatele vozidla. Tuto námitku vyvrací

stanovy spolku v bodu VII (práva spolku), dle něhož: „*spolek není oprávněn užívat vozidla svých členů, a to ani v případech, že tato provozuje. Na spolek nepřechází vlastnické, užívací ani dispoziční právo k těmto vozidlům; nepřechází na něj ani držba.*“ Z této pasáže jasně vyplývá, že vozidlo i nadále zůstává v dispozici a užívání vlastníku vozidla. Správním orgánům je rovněž znám videozáznam, v němž statutární orgán spolku *Share CAR!*, z. s. P. K. zcela jasně vysvětluje účel a princip služby virtuálního provozovatele.

7. V posuzované věci je faktickým provozovatelem žalobce, s nímž bylo v souladu se zjištěnými skutečnostmi vedeno celé přestupkové řízení, v němž se mohl též seznámit se všemi podklady. V průběhu řízení byl žalobce po celou dobu zcela pasivní a svá tvrzení ničím nedoložil. Pokud se žalobce snažil žalovaného přesvědčit, že si službu virtuálního provozovatele sjednal proto, aby mohl sdílet své vozidlo s jinými subjekty, má žalovaný za prokázané, že tak žalobce naopak činil s úmyslem vyhnout se pokutám za přestupky v silničním provozu. Lze proto konstatovat, že jednání žalobce je hrubým zneužitím práva a nemůže být tolerováno.
8. Žalovaný uzavřel, že v řešené věci byly splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o přestupku provozovatele vozidla podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, přičemž správní orgán I. stupně dostatečně prokázal, že se tohoto přestupku dopustil právě žalobce.
9. Odvolání žalobce proto žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí jako správné potvrdil.

III. Žaloba

10. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné. Namítal, že byl potrestán za přestupek provozovatele vozidla, aniž by byl v registru vozidel zapsán jako provozovatel vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku.
11. Žalobce zdůraznil, že za provozovatele vozidla je nezbytné považovat jen takovou osobu, která je jako provozovatel vozidla zapsána v registru vozidel. Žádné provozování vozidla na základě jiného právního titulu v právu neexistuje. Provozovatel je ten, kdo je jako provozovatel vozidla zapsán a nese z tohoto titulu za spáchané přestupky odpovědnost. Jedná se o právní fikci, s níž zákon o silničním provozu spojuje jednak povinnosti (např. zajistit, aby řidiči při užívání vozidla na pozemních komunikacích dodržovali dopravní předpisy) a stanovy následky v případě jejich porušení, tak i přiznává určitá práva (např. právo požadovat po řidiči soukromoprávní cestou úhradu provozovatelem vozidla zaplacené pokuty).
12. K vyvrácení argumentace žalovaného žalobce poukázal na závěry rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2021, č. j. 20 A 5/2021-23, dle nichž je provozovatelem vozidla vždy osoba zapsaná v registru silničních vozidel jako provozovatel vozidla, a to bez ohledu na úvahy správních orgánů o zneužití práva. Předmětný rozsudek přitom existoval již v době, kdy správní orgán I. stupně zahájil řízení o přestupku vůči žalobci.
13. Poněvadž žalobce nebyl v době spáchání přestupku provozovatelem vozidla, nenese za řidičem spáchaný přestupek odpovědnost. Proto žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí společně s rozhodnutím o přestupku zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně požádal uhradit náklady soudního řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Ve vyjádření ze dne 11. 11. 2022 žalovaný uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za správné a odůvodněné. Je toho názoru, že on i prvostupňový orgán při svém rozhodování postupovali zcela v souladu s platnou právní úpravou. Žalovaný trvá na svém právním názoru, že v řešené věci jde o zneužití práva v důsledku účelového přepisu vozidla.
15. Argumentace žalobce ohledně odkazování na stanovy spolku *Virtuální provozovatel*, z. s. je zcela nesmyslná, protože žalovaný nic takového v napadeném rozhodnutí neuvádí. Naopak pouze cituje vyjádření uvedené na webových stránkách www.virtualniprovozovatel.cz, za nimiž stojí P. K. , který je zároveň i ředitelem spolku *Share CAR!*, z. s.
16. Provádění dalšího dokazování, jež navrhoval žalobce, by bylo s ohledem na zcela jednoznačný obsah správního spisu nadbytečné. Dle judikatury správních soudů totiž pro splnění podmínky dle § 125f odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu postačí, že jednání řidiče vykazuje znaky přestupku. Není tudíž potřeba prokazovat zavinění. Prvostupňový orgán ve svém rozhodnutí uvedl, k jakému porušení došlo, tedy uvedl znaky přestupku. Tím tak byla naplněna formální stránka přestupku.
17. Konečně k žalobcem citovanému rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2021, č. j. 20 A 5/2021-23, žalovaný uvedl, že se závěry tohoto rozsudku nesouhlasí, neboť se v něm soud dostatečně nevypořádal s otázkou účelového jednání ve vztahu k zápisu v registru.
18. Jelikož žalovaný ve svém rozhodnutí žádné vady neshledal, krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

19. Ze správního spisu zdejší soud zjistil následující skutečnosti. Z oznámení podezření ze spáchání přestupku Městskou policií Slavkov u Brna doplněného o příslušnou fotodokumentaci a výstup z radarového zařízení vyplývá, že dne 13. 3. 2022 v 20:33 hod., v obci Slavkov u Brna, na ulici Čsl. Červeného kříže, ve směru do obce, bylo automatizovaným technickým prostředkem používaným bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích zjištěno, že neznámý řidič vozidla RZ: X překročil nejvyšší dovolenou rychlost jízdy v obci o méně než 20 km/h. Danému vozidlu byla v uvedenou dobu a místě silničním radarovým rychloměrem naměřena a zdokumentována skutečná rychlost jízdy 60 km/h (po odečtení tolerance ± 3 km/h).
20. Ve správním spisu je dále založena kopie evidenční karty vozidla RZ: X, podle níž byl provozovatelem vozidla v době spáchání přestupku spolek *Share CAR!*, z. s., zatímco žalobce byl vlastníkem předmětného vozidla. Správní spis obsahuje též výpisy ze spolkového rejstříku ke spolkům *Share CAR!*, z. s. a *Virtuální provozovatel*, z. s., z nichž souladně vyplývá, že funkci statutárního orgánu obou spolků vykonává P. K. . Dále jsou součástí správního spisu i stanovy obou těchto spolků, množství snímků obrazovky (tzv. printscreenů) z internetových stránek www.virtualniprovozovatel.cz a CD nosič zachycující celkem dva projevy P. K.
21. Na základě oznámení podezření ze spáchání přestupku vyzval správní orgán I. stupně žalobce dle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu, aby uhradil určenou částku ve výši 600 Kč, příp. sdělil totožnost řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Danou výzvu adresoval prvostupňový orgán žalobci proto, že je mu z úřední činnosti známo,

že v registru vozidel zapsaný provozovatel, tj. spolek *Share CAR!*, z. s., je tzv. virtuálním provozovatelem a specializovanou placenou službou, kterou nabízí obecný zmocněnec P. K., jenž je spojený s pojištěním proti pokutám a figuruje rovněž jako statutární orgán spolku *Share CAR!*, z. s. Výzvu téhož znění následně prvostupňový orgán zaslal i spolku *Share CAR!*, z. s. jako provozovateli vozidla.

22. Poněvadž žalobce ani spolek *Share CAR!*, z. s. na výzvu určenou částku neuhradili ani nesdělili údaje k osobě řidiče, správní orgán I. stupně věc usnesením odložil. Poté příkazem ze dne 20. 6. 2022 zahájil s žalobcem řízení o přestupku provozovatele vozidla, v němž vydal rozhodnutí o přestupku, proti němuž se žalobce odvolal. O odvolání žalobce rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím, jež je v tomto řízení předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

23. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).
24. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu soud vycházel ze správního spisu předloženého žalovaným.
25. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, jelikož účastníci řízení s tímto postupem výslovně souhlasili a soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
26. Žaloba je důvodná.
27. V nyní řešené věci učinili účastníci řízení spornou otázku, zda a případně za jakých podmínek může být za přestupek dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu odpovědná osoba odlišná od provozovatele vozidla zapsaného v registru silničních vozidel, zejména pak vlastník vozidla, jímž byl dopravní přestupek spáchán.
28. Mezi účastníky řízení není sporné, že v době spáchání přestupku byl jako provozovatel vozidla žalobce v registru vozidel zapsán spolek *Share CAR!*, z. s., přičemž žalobce byl v předmětnou dobu zapsán pouze jako vlastník vozidla. Současně není ve věci sporné ani to, že od oznámení podezření ze spáchání přestupku jednal prvostupňový orgán soustavně s žalobcem, jestliže mu zaslal výzvu k úhradě určené částky, příkazem s ním zahájil přestupkové řízení a rozhodnutím o přestupku jej uznal vinným z přestupku podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu.
29. Stěžejní pro posouzení věci je § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, podle kterého platí, že: „*Provozovatel vozidla se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10 odst. 3 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.*“
30. Osobu provozovatele vozidla pak definuje § 2 písm. b) zákona o silničním provozu: „*Pro účely tohoto zákona provozovatel vozidla je vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel podle zvláštního právního předpisu nebo obdobné evidenci jiného státu.*“ Obdobně je provozovatel vozidla definován též v zákoně

č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (srov. § 2 odst. 15).

31. V rámci přezkumu napadeného rozhodnutí a hodnocení oprávněnosti žalobní námitky krajský soud vycházel z bohaté a plně ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, jež opakovaně zdůraznila, že přestupku dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu se může dopustit pouze provozovatel vozidla, tj. osoba zapsaná jako provozovatel v registru vozidel. Jedná se totiž o přestupek s tzv. speciálním subjektem (omezeným okruhem pachatelů). Pojem provozovatel vozidla je v zákoně o silničním provozu jednoznačně definován a z této definice vyplývá, že je založen na tzv. evidenčním principu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017-45, ze dne 6. 2. 2020, č. j. 2 As 46/2019-65, či recentní usnesení ze dne 18. 7. 2023, č. j. 2 As 17/2023-23; veškerá rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). V této souvislosti pak krajský soud odkazuje rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, č. j. 1 As 318/2018-41, v němž kasační soud výslovně judikoval, že: „[...] postavení provozovatele vozidla ve smyslu § 2 písm. b) zákona o silničním provozu a jeho odpovědnost za správní delikt podle § 125f odst. 1 téhož zákona jsou spojeny se zápisem vlastníka nebo jiné osoby v registru silničních vozidel jako provozovatele vozidla, nikoli s pouhým vlastnictvím vozidla jako takovým. [...] je tedy nerozhodné, kdo je vlastníkem vozidla ve smyslu předpisů soukromého práva, podstatné je, kdo je jako provozovatel vozidla zapsán v registru silničních vozidel.“ Tento právní názor byl následně bez výhrad akceptován i dalšími soudy rozhodujícími na úseku správního soudnictví (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 9. 2022, č. j. 18 A 22/2021-35, rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 10. 2022, č. j. 62 A 2/2022-31, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 1. 2023, č. j. 22 A 3/2022-29).
32. Ve prospěch výše citovaných judikатурních závěrů, že pojem provozovatele vozidla je pro účely zákona o silničním provozu vymezen striktně na bázi evidenčního principu, hovoří i důvodová zpráva k novele č. 239/2013 Sb., již se s účinností od 1. 1. 2015 změnila definice provozovatele vozidla v § 2 písm. b) zákona o silničním provozu: „*Záměrem změny definice provozovatele vozidla je, aby za provozovatele vozidla ve smyslu zákona o silničním provozu byl považován subjekt zapsaný jako provozovatel vozidla v registru silničních vozidel, a není-li takový subjekt, pak se provozovatelem vozidla rozumí vlastník silničního vozidla.*“ Ve zcela totožném duchu pak vyznívají i závěry odborné komentářové literatury, kdy podle aktuální správně právní doktríny je vymezení pojmu provozovatele vozidla založeno na formálním evidenčním principu a váže se na zápis v registru silničních vozidel či obdobné evidenci jiného státu, v němž je vozidlo registrováno. Kdo je jako provozovatel v registru zapsán, nemůže se až na výjimky svých povinností zprostit tvrzením, že ve skutečnosti vozidlo provozuje někdo jiný (srov. NOVOPACKÝ, D., VETEŠNÍK, P., BEZDĚKOVSKÝ, K. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-6-10]. ASPI_ID KO361_p12000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.). Současnou konstrukci pojmu provozovatele vozidla je potřeba vnímat odlišně od jejího dřívějšího pojetí, kdy byl obsah pojmu provozovatel vozidla založen na faktickém soukromoprávním stavu, nikoliv na veřejnoprávním evidenčním principu, který v praxi nemusel odpovídat skutečnosti, což v praxi působilo nemalé aplikační a interpretační obtíže (viz BUŠTA, P., KNĚŽÍNEK, J. *Zákon o silničním provozu: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-6-10]. ASPI_ID KO361_2000CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.).

33. Uvedený právní názor krajský soud sdílí a je přesvědčen, že jej lze plně uplatnit i v nyní řešené věci. Ani po zhodnocení individuálních okolností věci totiž zdejší soud nenalezl žádné důvody, pro něž by se měl od panujícího právního názoru odchýlit a posoudit věc odlišně od dosavadní judikatury správních soudů. Uvedené potom *in concreto* znamená, že správní orgán I. stupně i žalovaný při rozhodování o odpovědnosti žalobce za přestupek podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu pochybili. Pokud správní orgány nepřihlédly k údajům zapsaným v registru silničních vozidel a vyvodily odpovědnost žalobce za přestupek provozovatele vozidla i přesto, že žalobce nebyl v registru vozidel zapsán jako provozovatel vozidla, jímž byl v době spáchání přestupku prokazatelně spolek *Share CAR!*, z. s., nýbrž byl pouze jeho vlastníkem, zatížily svá rozhodnutí vadou nezákonnosti. Takový postup správních orgánů přitom není v rozporu jen s výše citovanou judikaturou správních soudů ohledně evidenčního principu, ale zcela očividně odporuje i zásadám *nullum crimen sine lege* (žádný trestný čin bez zákona) a *nulla poena sine lege* (žádný trest bez zákona), na nichž je vystavěno nejen soudní, ale i správní trestání (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002-27, či ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 39/2009-60). Lze proto uzavřít, že potrestáním žalobce místo spolku *Share CAR!*, z. s. správní orgány významně narušily princip právní jistoty, a tím zasáhly do sféry legitimního očekávání jak žalobce, tak i spolku *Share CAR!*, z. s., který je subsidiárně odpovědný podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu na bázi objektivní odpovědnosti za přestupek nezjištěného řidiče vozidla.
34. Na závěrech zdejšího soudu nemohla nic změnit ani argumentace správních orgánů, že jednání žalobce spočívající v zápisu spolku *Share CAR!*, z. s. jako provozovatele vozidla do příslušného registru vozidel představuje zneužití práva. Krajský soud uvádí, že za zneužití práva (*abusus iuris*) považuje judikatura situaci, kdy někdo vykonává své subjektivní právo k neodůvodněné újmě jiného či společnosti, přičemž chování, jímž se dosahuje nedovoleného výsledku, je jen zdánlivě dovolené. Takové jednání pak představuje výjimku z obecného pravidla o dovolenosti výkonu práva, neboť výkon práva, který je vlastně jeho zneužitím, nemůže požívat soudní ochrany (srov. zde např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, ze dne 23. 8. 2006, č. j. 2 Afs 178/2005-64, či ze dne 30. 12. 2009, č. j. 8 Afs 56/2007-479). Právní řád je ovládán ústavním principem obecné svobody jednání jednotlivce, kdy každý může činit vše, co není zákonem zakázáno (čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Výchozí svoboda jednání jednotlivce nalézá svých hranic nejenom v zákonem stanovených případech, ale také, jak dovodil Nejvyšší správní soud i Ústavní soud, v krajních případech zneužití práva (srov. nález Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04).
35. Judikatura správních soudů opakovaně dovodila, že jednání směřující ke zneužití práva musí být jednoznačně prokázáno. Pouze v takovém případě nemusí orgán veřejné moci poskytnout právnímu jednání účastníka řízení ochranu a nepřiznat mu právní účinky (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 10/2013-32, či ze dne 18. 12. 2013, č. j. 4 As 99/2013-36). Aplikace institutu zneužití práva představuje již z podstaty věci výjimečný postup (*ultima ratio*), jemuž musí vždy předcházet aktivita správního orgánu směřující ke zjištění, že právo skutečně bylo v konkrétním případě účastníkem řízení zneužito (srov. zde rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, č. j. 1 As 27/2011-81).

36. Argumentaci správních orgánů zneužitím práva vyhodnotil zdejší soud s ohledem na okolnosti posuzované věci jako nepřiléhavou a postrádající patřičnou oporu ve správním spisu.
37. Zdejší soud nepřehlédl, že veškeré své úvahy o tom, že žalobce zneužil právo, jestliže nechal jako provozovatele jím vlastněného vozidla do registru silničních vozidel zapsat spolek *Share CAR!*, z. s., založily správní orgány především na tom, že funkci ředitele spolku vykonával pan P. K. . Ten pak obdobnou funkci zastával i v rámci spolku *Virtuální provozovatel*, z. s., jehož primárním a veřejně deklarovaným cílem je poskytnout svým členům ochranu vůči přestupkům tím, že je do registru silničních vozidel jako provozovatel účelově zapsán právě tento spolek. Zároveň spolek *Share CAR!*, z. s. je dle stanov spolku *Virtuální provozovatel*, z. s. jeho zakládajícím členem. Na základě personálního propojení obou spolků poté prvostupňový orgán i žalovaný shodně dovodili, že spolek *Share CAR!*, z. s. byl založen za stejným účelem. Z tohoto důvodu správní orgány potom i většinu dokazování s cílem prokázat zneužití práva v důsledku zapsání spolku *Share CAR!*, z. s. jako provozovatele do registru vozidel prováděly právě ve vztahu ke spolku *Virtuální provozovatel*, z. s.
38. Jakkoliv je osoba pana P. K. krajskému soudu (obdobně jako i správním orgánům) z jeho úřední činnosti velmi dobře známa, a to zejména v souvislosti s obstrukčními praktikami užívanými ve správních řízeních, nelze pouze na základě působení této osoby na pozici ředitele spolku *Share CAR!*, z. s. a jeho aktivitám ve vedení spolku *Virtuální provozovatel*, z. s. bez dalšího dospět k závěru, že jediným důvodem pro založení spolku *Share CAR!*, z. s. bylo umožnit jeho členům vyhnout se delikt ní odpovědnosti. Jak již bylo uvedeno výše, musí být zneužití práva dostatečně prokázáno a odůvodněno. V řešené věci přitom závěr správních orgánů o zneužití práva s výjimkou personální vazby nic dalšího nepodporuje. Jestliže žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí odkazoval na obsah webových stránek www.virtualniprovozovatel.cz, pak je třeba konstatovat, že informace tam uvedené pouze popisují fungování služby virtuálního provozovatele poskytované spolkem *Virtuální provozovatel*, z. s. Nic tedy nevypovídá o vlastní činnosti spolku *Share CAR!*, z. s. ani jím nabízených službách. Obdobně je ve vztahu k působení spolku *Share CAR!*, z. s. irelevantní i argumentace stanovami spolku *Virtuální provozovatel*, z. s., neboť tyto upravují vnitřní fungování odlišného subjektu. Zneužití práva přitom dle krajského soudu nelze dovozovat ani z obsahu stanov samotného spolku *Share CAR!*, z. s., jelikož v tomto ohledu stanovy žádné relevantní indicie nasvědčující zneužití práva neposkytují (skutečnost, že stanovy podrobně neupravují podmínky systému sdílení vozidel mezi členy spolku pro přijetí závěru o zneužití práva nepostačí). Konečně ani ve správním spisu založené videozáznamy, na nichž P. K. vysvětluje hlavní účel a princip služby virtuálního provozovatele nabízené spolkem *Virtuální provozovatel*, z. s., nemají dostatečný důkazní potenciál prokázat, že primárním cílem spolku *Share CAR!*, z. s. je umožnit svým členům vyhnout se odpovědnosti za přestupky páchané v silničním provozu.
39. Úvahy správních orgánů o účelovosti zápisu osoby provozovatele vozidla jsou pak oslabeny i tvrzením žalobce, že změnu provozovatele učinil proto, aby mohl využít služby sdílení vozidel, kterou spolek *Share CAR!*, z. s. nabízí. Zatímco správní orgán I. stupně na tuto skutkovou verzi ve svém rozhodnutí částečně reagoval, žalovaný se jí v napadeném rozhodnutí nijak nezabýval a nepokusil se ji ověřit, resp. vyvrátit. A to ani v situaci, kdy žalobce na podporu svého tvrzení navrhoval provést konkrétní důkazy –

výslech ředitele spolku *Share CAR!*, z. s. P. K. a smlouvu o zapojení do programu sdílení vozidel, kterou se spolkem *Share CAR!*, z. s. uzavřel (k obsahu dané smlouvy se navíc vyjádřil i prvostupňový orgán ve svém stanovisku k odvolání). Přitom právě tyto důkazy byly dle krajského soudu způsobilé objasnit faktickou činnost spolku *Share CAR!*, z. s. a měly reálný potenciál osvětlit smysl zápisu tohoto spolku jako provozovatele vozidla. Za těchto okolností tak žalovaný nedostal své zákonné povinnosti zjistit skutkový stav bez důvodných pochybností. Správní orgány sice nemusí provést veškeré účastníkem navržené důkazy, jsou však povinny důvody takového postupu zdůvodnit (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008-77, či ze dne 5. 10. 2017, č. j. 2 As 235/2017-26).

40. Konečně nepřiléhavý je též odkaz správních orgánů na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017-45. Ten totiž vychází z jiných skutkových a právních okolností. V odkazované věci Nejvyšší správní soud řešil situaci, kdy byl v registru silničních vozidel jako provozovatel vozidla i nadále zapsán původní vlastník, který již své vozidlo prodal. Otázkou zneužití práva se zde Nejvyšší správní soud vůbec nezabýval. Navíc, i v odkazované věci kasační soud jednoznačně potvrdil, že určení provozovatele ve smyslu zákona o silničním provozu je dáno výhradně evidenčním stavem v registru vozidel, a nikoliv skutečným (právním) stavem.
41. Lze tak shrnout, že správní orgány postupovaly v dané věci nezákonně, jestliže shledaly žalobce vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla, který již v okamžiku spáchání přestupku v registru vozidel jako provozovatel vozidla evidován nebyl. Přisvědčit zdejší soud nemohl ani argumentaci zneužitím práva, jelikož skutková zjištění učiněná správními orgány v dané věci o zneužití práva nesvědčí, resp. abuzivní úmysl žalobce při změně provozovatele správní orgány dostatečně neprokázaly.
42. Požadavkem žalobce na nezveřejňování údajů o žalobci a jeho právním zástupci se krajský soud nezabýval, neboť tento nemá žádnou souvislost s předmětem soudního řízení, tj. s přezkumem zákonnosti napadeného rozhodnutí. V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, č. j. 1 As 427/2020-4: „*Námitkami směřujícími proti způsobu vyvěšování rozsudků na webových stránkách Nejvyššího správního soudu se kasační soud nijak nezabýval, neboť nesouvisejí s předmětem tohoto řízení, jímž je přezkum napadeného rozsudku krajského soudu*“ (shodně např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2021, č. j. 2 As 357/2019-42).

VII. Závěr a náklady řízení

43. Na základě shora uvedených důvodů shledal krajský soud žalobu důvodnou, pročez napadené rozhodnutí i rozhodnutí o přestupku, které bylo stiženo v zásadě shodnými vadami, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem vyjádřeným výše (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
44. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl žalobce ve věci úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci vznikly náklady řízení (i) za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a dále (ii) náklady v souvislosti se zastoupením advokátem. Podle soudního spisu učinil zástupce žalobce v řízení prokazatelně dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a podání žaloby v sazbě 3 100 Kč za jeden úkon (celkem

6 200 Kč). Dále mu náleží rovněž náhrada hotových výdajů v sazbě 300 Kč za jeden úkon (celkem 600 Kč). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce soudu prokázal, že je plátcem DPH, navýšil soud odměnu za zastupování žalobce o částku připadající na tuto daň. Celkově tak náleží žalobci náhrada nákladů řízení ve výši 11 228 Kč, kterou je žalovaný povinen uhradit žalobci ve lhůtě 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 18. června 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce

